

Godina IV.

Lovjeća prava.

U ostalom, uvijek se htjelo moralne zakone držati po mogućnosti što više neobvezatnima. Čemu ih se ne utvrdi i smom i štampom? Valjda za to, jer bi čestito napisani moralni zakon morao obuhvatiti i prava čovjeka. Strindberg: „Sin služavke“.

Francuska si revolucija prokrčila put po svijetu pod lozinkom „borbe za čovjeća prava“. Ova se lozinka opetovala kasnije u svakoj školskoj povjesnoj knjizi i uvijek prikazivao se tadašnji taj francuskog naroda kao nešto već odavno preživjelo, kao anarhizam današnjeg vijeka, što za naše prilike nema više ni vrijednosti ni smisla. Poslije svake dobe već liko oduševljenja i vjere nastupa vrijeme skepse i fatalizma, a moderna civilizacija, koja si je, poradi svoje nesposobnosti, da stvara nove kulturne vrijednosti, utvara, da se popela na vršak piramide i da preko postignutoga nema više napretka, clijepila je u mladošću osvjedočenje, koje je ubijalo u mladom stvoru polet i volju za rad, jer ga uvjeravalo, da je sve, što može misliti, mislio već drugi i da je već odavno i zapisano i zabijeno: računano za kasnija pokolenja u debelim knjžurinama, kojima se pune naše biblioteke.

Društveni je poredak po ovom shvatanju značio „non plus ultra“ sreće i konačni ideal čovječanstva. Ljudi su živjeli u najprirodnijim i najboljim prilikama. Ako je bilo nepravde, kazivalo se obično, da su ove nepravde neznatne u primjeru sa dobrima, koja im zajamčuje današnje društvo i da bi svaki drugi poredak, koji bi tome htio da otpočinje, morao upropastiti društvo i kulturu. Posljedica je toga bilo mrtvilo i pasivnost u socijalnom životu a i sama socijalna demokracija skrenula je pod tim utjecajem sa svoje prvobitno revolucionarne staze na pacifističke i udobne ceste evolucijonizma i oportunizma. Ma da se vodilo žestoki katkadna boj među stajalištima, ograničavao se obično na tričarije, neznatne reforme, na poboljšanje plaće, ali za velike ciljeve i velike bez koje nema život ni smisla ni sadržaja.

Gvozdena nužda sadašnjeg rata, koja je razončila svu kukavost današnjeg društvenog porečka i dokazala krvavim brojevima, kamo nas je doveo i morao dovesti današnji naš kapitalistički sustav, probudilo i u narodu socijalnu svijest, a potrebna reforme, osjećana na vlastitom tijelu, ušla je u platinu srca i vjere i nade. Danas njesmo više odmah gotovi sa sudom o socijalnim stvarima, danas ne opetujemo ranodušno i besmisleno naučene formule iz starog socijalnog riječnika. Sto nam je još jučer izgledalo paradoksalno i ludo, pričinja nam se danas kao svetli cilj čovječanstva, kao svrha svijeta i opstanka, bez koje nema život ni smisla ni sadržaja.

U zastarjeom udžbeniku našeg društva bila je svaka misao izvedena dotjeranom i lutanom logikom. Misli su se redale neosporivo nužno i konsekventno. Karika bijaše tijesno vezana s karikom, a lanac sputavao je snagu malog čovjeka, nedoraslog višem umovanju. Uzaud bi tražio porječnosti i protivostavlja u tim dedukcijama. Bilo je sve, kako mora da bude. Ali manjkavost, sadržanu u premisama, u uvjetima tog umovanja, nije nitko primjećio, jer se sa tim temeljima nitko nije ni bavio. Moderno društvo nije proizašlo iz glavnog načela, da se svrha društva sastoji u usrećenju pojedinog čovjeka, i to svakog pojedinog, a da su nekoja prava tako vezana uz čovjeka, da ih nikakav društveni red ne smije preuzeti, a to su baš ona „čovjeća prava“, za koja se boriča prije više od sto godina francuska revolucija i čije pomanjkanje osjeća današnji svijet jače i bolniji nego li prije 4 godine. Moderno društvo podredilo sve ostale obzire gospodarskim koristima, jer je smatrao proizvodnju kao glavni i zadnji cilj opstanka pojedinog. Radi toga je svjetovni nazor ove epohe bio materijalistički, a to ne samo kod vladajućeg, kapitalističkog staleža, već također kod stajališta, koji se družio i organizovao u boju protiv izrabljivača, protiv kapitalizma. I socijalna je demokracija prigrlila materijalističku vjeroispovijest.

Materijalizam poznaje međutim kao glavnu svrhu svog nastojanja jedinu korist. Radi se dakle za stajalište koristi, a nadvladavao nije onaj, koji je imao pravo, već često onaj, koji je bio krivac, ali u svakom slučaju jači. U protuslovlju sa svojim materijalističkim temeljima pozivali se kadkada socijalni demokrati na moralni zakon, na osjećaj pravednosti. Ovi su vapaji dolazili često iz čistog srca, iz nepokvarene duše, ali ne bijahu baš ničim opravdani materijalističkim teorijama socijalizma. Jedini logički zaključak iz socijalističkih su teorija izveli boljševici, koji su se odrekli ideje opće pravednosti i koji uskraćuju neradničkim staležima sva prava, što ih pravačaju svojim s'jedbenicima. To je buržoaski svjetovni nazor primijenjen na radnički stalež, materijalizam radništva, kao opreka materijalizmu buržoazije. Radi toga je Trocki punim pravom tvrdio, da je opće izborno pravo proživjelo i da po boljševičkim teorijama imade samo radnik politička prava. Dok je prije vladao kapitalistički i građanski stalež, vlada sada isto tako bezobzirno radnički stalež te upotreba ista sustav i iste metode prijašnjih staleža. Kao što kapitalizam imade i boljševštvo imperijalističke tendencije, koje se ne ograničuju na okvir jedne države.

Nashe se shvatanje bitno odvaja od materijalističkog svjetovnog nazora, ma da si i mi borimo za radnike i uopće za razbaštinenjke. Ali naša izlazna točka nije materijalizam, već čisti idealizam, kojemu je moralni zakon glavna direktiva za buduće uređenje svijeta. Taj se moralni zakon mora uzakoniti u društvenom poretku i mora biti os čitavom životu. Tom se moralnom zakonu mora pokoriti svatko, ne samo pojedinac, već i društvo i država. Moraju se uzakoniti nekoja čovjeća prava, bez kojih bi vrijednost čovjeka spala na nivo običnog korisnog orudja. To smo doživjeli u tom ratu, u kojem se raspoloženi sa životom narod, a da ih se ne pita za njihovu volju. A pravo na život, to je nešto, što se u svakom slučaju mora poštivati, a nijedna društvena ni državna korist ne smije ga povrijediti. S ovim je pravom usko i svezi i pravo naroda, koje mora da bude svakom sveto. Svako slvovanje tih temeljnih prava pojedinca i naroda je nemoralno i velezdravničko u najdubljem smislu riječi, jer se time narod i pojedinac ponižuju na razinu nižu od prostitucije, čije se tijelo i duša ovih zlorablja s njezinom privodom, dok se tijelo i duša ovih upropašuje bez ikakve protiv njihove volje. — Radi toga je planuo i planut će još većom silom novi boj za čovjeća prava.

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 8. (D. u.) Službeno se javila Borba za položaje Tassona istočno od Monte Pertico trajahu do poslije podne. Sedam je puta morala junačka oločačka pukovnija da protunavalom suzbije neprijatelja, dok je njegova navalna snaga bila posve skraćena te je on bježao u svoje jarkove. Zapovjednik oločačke pukovnije, podpučovník Zoller, pao je na čelu svojih junaka junačkom smrću. Inače na jugozapadu nema nikakvih većih bojnih događaja. — U Albaniji prešao je Talijanac jučer na srednjoj i donjoj Vojsci sa jakim zapadnim krilom na navalu. Mi smo povukli naše u dolini rijeke izložene postojanke na glavni položaj. — Poglavica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 8. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javila: Zapadno bojište: Vojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta: Topnička je djelatnost na večer oživjela. Tečajem noći pojačala se privremeno znatnije na oblim stranama Lyse, na kanalu La Bassee i na oblim stranama Somme. Značajna izvidnička djelatnost. Izjalovili su se jači nastajali neprijatelja kod Merrya i južno od Lyse. — Vojna skupina njemačkog prijestolonasljednika: Zapadno od Chateau Thierryja živalni topovski boj. Suzbili smo sunke neprijatelja protiv odsjeka Cllington i zapadno od Reimsa. — Poručnik je Bilik polučio svoju 23. zračnu pobjedu. — Ludendorff.

Rat.

Francuski izvještaj od 6. srpnja na večer: Zapadno od Chateau-Thierryja uznapredovali smo u predjelu uzvisine 204 nešto te dopremili 30 zarobljenika. Na ostaloj je fronti bio dan miran.

Francuski izvještaj od 7. srpnja poslije podne: Topnička djelatnost južno od Aisne i u predjelu Longponta. Amerikanci su u Vogeziama izveli napadaje, sa kojih su dopremili zarobljenika. Na ostaloj je fronti noć prošla mirno.

Engleski izvještaj od 7. srpnja prije podne: Izveli smo napadaj istočno od Hamela, zarobili nekoliko momaka i zaplijenili jednu strojnu pušku. Neprijateljsko je topništvo djelovalo u odsjecima Feuquevillersa i Hingesa.

Talijanski izvještaj od 6. srpnja: Na donjoj Pjavi traje žestoki naš pritisak. Izakako smo jučer ponovno skršili žestoki otpor neprijatelja, i to korak po korak, stekli smo si ponovno ozemlja te doprli do desnog brijega nove Plave od Grisolare do ušća rijeke. Više od 40 zarobljenika uključivo 6 časnika ostade u našim rukama. Neprijatelj je

poduzeo žestoki protusunak dalje na sjever, u smjeru na Chiesa nuova, koji je po ljutom boju bio zaustavljen. Ponovne i žestoke navale na naše položaje kod Ponte di Saline, sjeveroistočno od Grappe i pokušaji neprijateljskih navalnih patrolja na Corno Nossi (Sasso rosso) izjaloviše se. Naši su lijetači bili veoma marljivi te su bacali bombe na neprijateljske čete i na središta na drugoj strani Plave. Dva su neprijateljska lijetala bila oborena.

Dodatak k talijanskom izvještaju od 6. srpnja: Danas poslije podne bio je neprijatelj po petdnevnom, ogorčenom boju, koji je bio veoma ogorčen radi podmuklosti oružja i nepogodnosti tla, potisnut na lijevi brijeg Plave. Novo osvojenje čitavog obalnog područja između Sile i Plave, koje je neprijatelj osvojio tečajem zadnjeg prosinca te za tim držao zaposjednutim, ovjenčao je sjajni uspjeh bitke za ponovno osvojenje područja te je povećao obrambenu zonu Mletačke. Od 15. lipnja do danas dopremili smo 523 časnika i 23.911 momaka kao zarobljenike. Zaplijenili smo sljedeće: 63 topa, 65 opkornih mužara, 1234 strojnih pušaka, 37.105 pušaka, 49 plamenomete, 2 aeroplana, 5 milijuna pušanih zrna, mnogo hiljada taneta svake vrsti, veliku količinu saperskog orudja, brzopjavne žice i ostalog materijala. Osvojili smo opet također sve naše topove i onaj materijal, koji se nalazio u položajima, napuštenim u prvim danima bitke.

Primjedba dopisnog ureda: K predležecem izvještaju budi pripomenuto: Zele li Talijanci upotrebiti svoje napredovanje na ušću Plave u reklamne svrhe, neka im bude. Nasuprot tome moramo ozbiljno da otklonimo njihove brojke na zarobljenicima i na plijenu. Broj zarobljenika povislo se uslijed zadnjih bojeva na gornjoj fronti i na Plavi za najviše 3000 momaka, dakle je broj zarobljenika, dopremljenih od Talijanaca od početka bitke na Plavi narasao od 12.000 na 15.000. Na ovoj činjenici ne mijenja ništa niti 23.911 zarobljenika. Gubitak topova, što je bio prijavljen i k. vrhoznom zapovjedništvu vojske, iznosi od 15. lipnja 12 topova. Moramo se dakle pitati, da li ovo petputno pretjerivanje talijanskog izvještaja nije nastalo time, što neprijatelj pribraja topove, koje je izgubio i onda opet osvojio. Na taj bi se način mogao skupiti takav broj. Konačno je posve jasno, da se kod napuštanja desnog brijega Plave polagalo najveću važnost na spasavanje materijala. Začudno jest, da se istotako pet puta pretjerava broj nama otetih strojnih pušaka, dok nijesmo izgubili mnogo više od 200 komada. Ovak broj nije pretjeran, uvaži li se veliko mnoštvo tog veoma važnog oružja. Ovi tri primjeri neka budu dostatni, da prikažu navnde talijanskog vojnog vodstva u pravom svijetlu.

Izvještaj istočne armije od 7. srpnja: Prilično živahni topnički boj na oblim brijegovima Vardara. U predjelu Bitolja, Vetrenika i na brijegu Černe suzbili smo jaka neprijateljska izvidnička odijeljenja po ljutom boju s ručnim granatama.

* **Rat na moru.** Wolffov ured javlja: 6. srpnja poslije podne oštetile su dvije skupine zbora mornaričkih lijetača pod vodstvom nadporučnika u. p. Christiansena i poručnika u. p. Becheta pred usćem Tamize engleske podmornice „C 25“ i „E 51“ gadajajima bomba i pušćanom paljbom. Neprijateljski su razarači kušali odtegnuti obe podmornice. „C 25“ bio je opažen kako tone. — Poglavica admiralskog stožera mornarice.

* **Brantingovo mišljenje.** Pariški dopisnik „National Tidenda“ imao je pogovor sa Brantingom, koji je izjavio, da će kušati uspostaviti internacionalu čim se ponudi prilika. Tečajem ofenzive to nije moguće. Ali on se nada, da će se saveznici oduprijeti novoj ofenzivi i odoljeti navalni. Ako se to desi, bit će moguće bezodvlačno pristupiti uspostavi internacionale. Prema mišljenju Brantinga su opreke između francuskih socijalista tek prividne: I najmiroljubiviji su spremni, braniti svoju domovinu. Pravi antimilitarizam ne vlada među francuskim socijalnim demokratima.

* **Zračna navala na Carigrad.** Turski glavni stan javlja od 7. t. mj.: Sa fronta ništa važnoga. 5 neprijateljskih je lijetala napalo jutros Carigrad bombama. Uslijed djelovanja naših obrambenih strojeva je šteta veoma neznatna.

Iz bivšeg ruskog carstva.

Dopisni ured javlja iz Moskve od 7. t. mj.: U Moskvi bilo je proglašeno opsadno stanje. Brzojavna i telefonska stanica, koju su sinoć zaposjeli

socijalni revolucionarci lijevice, bila je nekoliko sati kasnije opet osvojena po boljševicima. Socijalni revolucionarci lijevice, na čije se kvartire pucalo, odaslali su tečajem jučerašnjeg dana parlamentarce. Boljševici su zatražili bezuvjetno podvrgnuće. Socijalni su se revolucionarci obratili na željezničare, pozivajući ih na stavku. Poziv je, čini se, bio otklonjen. Vlada poriče istinitost glasina, da je u Petrogradu, Jaroslavu i u drugim gradovima bukula buna. Socijalni revolucionarci lijevice izdali su jučer buletin, u kojemu izjavljuju, da je grof Myrbach bio umoren od terorističkog odsjeka. Prema obavijesti vlade, priznali su do sad uapšeni vodje socijalnih revolucionaraca, medju kojima se nalazi također Spiridovna, da je atentat bio izveden znanjem vodstva stranke, da isili prijelom brestlitovskog mira. Kako se doznalo, izgubili su proturevolucionarci atentatom i lozinkom „Rat protiv Njemačke“ mnogo pristaša. Radi toga postoje izgledi, da će boljševici ostati gospodarima položaja. Istraga, provedena radi umorstva njemačkog poslanika, ispostavlja je, da se zločin pripremljao već dugo vremena. Ugarski je naime grof Myrbach bio pred 4 sedmice uapšen kao stanar jednog hotela, u kojem je boravila također neka švedska artistkinja, što je navodno radi proturevolucionarnih poslova počinila samoubojstvo. On, kao što i svi ostali uapšeni, bili su posve nevini. Dok su ostali bili pušteni na slobodu, pridržalo ga se u zatvoru. Citava je stvar bila po svoj prilici upozorena od članova komisije za boj protiv proturevolucije sa namjerom, da mogu osobno doprijeti do grofa Myrbacha — njemačkog poslanika. — K ovoj brzopuznoj treba dodati: Socijalni revolucionarci lijevice bili su do sada jedini saveznici boljševika. Još prije nekoliko se dana hvastao neki boljševički poslanik njihovom vjernošću. Sada su već postali proturevolucionarcima, te su, izgleda, oružanom silom nastupili protiv boljševika. Da imade međutim također medju boljševičkim elementima mnogo nezadovoljnika, proizlazi iz podataka tog brzojava, koji vele, da su članovi boljševičke komisije za boj protiv proturevolucije išli ubojicama njemačkog poslanika na ruku uprizorenjem navedene komedije sa ugarskim grofom Myrbachom. Čini se, da je citava boljševička zgrada na veoma labavim temeljima, kad se pojavljaju takvi čudnovati slučajevi i to medju najužim njihovim pouzdanicima. U ostalom bi svaki konačni sud bio preuranjen te ga mi stoga prepuštamo događajima.

Dopisni ured javlja iz Moskve od 6. srpnja: 16. lipnja stigao je u Kem oklopljeni vlak sa engleskim, francuskim i ruskim četama pod vodstvom ruskih časnika. Vodje vlaka su kazali, da su došli braniti grad protiv Finaca, koji napreduju protiv njemu. Uslužbenici mumsanske željeznice izjavili su 25. lipnja za boljševike te su isključili iz sovjeta za željeznicu socijalne revolucionarce i menjševike. Inače javlja izvještaj bojeve na sibirskoj, uralskoj i donskoj fronti.

„Daily Express“ javlja, da su se obje sibirske vlade, jedna je i istočna, imala za prijestolnicu Charbin, a zapadna Omsk, spojile i proglasile Tomsk kao glavni grad nove ujedinjene sibirske republike. Time postaje Sibir jedna jedinstvena velika država pod jednom zajedničkom vladom. Čehoslovaci sačinjavaju najvažniju moć ove republike, osim njih pripadaju joj još dobrovoljački odjeli sa oficirima i kozacima. Sve je ovo, kako se priča, izveo Kerenski. On je bio najprije u Kristijaniji, zatim se povratio natrag u Rusiju. U Moskvi i ostalim gradovima konferirao je sa svojim jednomošnjenicima, zatim je opet krenuo u Skandinaviju, a tek odatle u London i Pariz.

Kako „Nya Daglight Allehanda“ iz Petrograda javlja, saopćuje list Gorkoga „Novaja Žizn“, da su umoreni bivši car, carica i veliki knezovi. U Carskojem Se-u čitale su se zadušnice za pokojnike.

„N. Zürcher Zeitung“ javlja: Posredovanjem engleske vlade, poznati su sada uvjeti, koji su odlučni, da Japan intervenira u Rusiju. Prema tim uvjetima odstupit će se jedan dio ruskih željeznica u mandžurskom i amurskom području Japanu. Nadalje se imade Kitaj tako podijeliti, da bi se čitava carevina pocijepala u jednu interesnu sferu i jednu južnu englesku. Japan se zato obvezuje, da će u Rusiju uspostaviti mir i poredak.

„La Nouvelle Correspondence“ javlja iz Kijeva, da su se ondje sastali članovi bivše ruske dume. Sastanku da je pribivao incognito i veliki knez Nikolaj Nikolajevič kao i hetman Skoropadski.

„Ruska novinarska korespondencija“ javlja: Kao razlog veoma tragičnog položaja Lehinove vlade spominje ruska štampa obrazovanje jedne protuboljševičke radničke koalicije, koja je postigla savez revolucionarnih socijalista sa menjševicima, i koja već počinje po gradovima da protjeruje boljševičke sovjeete. Dalji razlog je pasivna rezistencija seljaka, koji najviše doprinose gladi i time izazivaju pobune

u gradovima. Napokon i anarhisti ustaju ne samo u Moskvi, nego po cijeloj Rusiji. Užasno raste broj zavjera i atentata, koji s pojedinim gradovima ugrožavaju opstanak boljševičkih sovjeta.

„Morning Post“ javlja, da će bivši ruski ratni ministar Tereščenko, koji se sad nalazi u jednoj norveškoj luci, poći doskora u London, da se tamo sastane s Kerenskim. Tereščenko je koncem mjeseca veljače pušten na slobodu.

„Morning Post“ javlja, da je radnički odbor odlučio, da zajedno sa lordom Lansdowne-om poradi oko mira. Obrazovan je posebni odbor, koji ima u tu svrhu da izvrši sve predradnje.

Iz slavenskog svijeta.

Iz Slovenije. Poznato jest, da su ljetači, o čijoj narodnosti vladaju još različita i veoma sumnjiva mišljenja, bacili na Ljubljanu i Zagreb kojekakve letke, koje su nosile potpis Trumbičev. Ođe su bili ti letci tiskani, ne može se ustanoviti; svakako bijahu prema vijestima novina, veoma nespretno složeni i tiskani u krajevima, u kojima je naš jezik nepoznat. A takvih krajeva imade unutar i izvan granica mnogo. Ovu su priliku izrabili Šušteršič i njegov vjerni oproda kanonikus Lampe u terorističke svrhe; a taj teror opravdavaju nekim tobožnjim rodoljubljem, koji je za njih veoma praktičan jer je unosan. Poslali su okružnice na sve kranjske općine, u kojima su uz prijetnje nalagali nesretnim starostama, neka prosvjeduju protiv tobožnjih Trumbičevih letaka, ne će li biti ožigosani veleizdajnicima. Ali kukavno dizanje Šušteršiča i njegovog prijatelja, koji su se prodali dušom i tijelom njemačkim veleposjednicima u Kranjskoj, i koji nijesu istodobno htjeli glasovati za jugoslavensku, ultraroyalnu svibanjsku deklaraciju, izazvalo je utisak, da se u tom slučaju ne ide za prosvjed protiv Trumbičevog veleizdajništva, već protiv slobode i samostalnosti jugoslavenskog naroda, kako traži navedena svibanjska deklaracija. Tom „befelu“ odazvao se lijepo broj kranjskih općina time, što je ponovilo svoj votum za svibanjsku deklaraciju te otklonilo svako drugo rješanje, čime je dotični općinski odbor izvršio svoju narodnu i državljansku dužnost. „Slovenski Narod“ pripoćuje imenovane „befele“ te piše medju ostalim: Napram tom terorizmu moraju si naše općine očuvati hladnokrvnost. Neka si predoče, kakva prava imade napram općinama zemaljski odbor. Općinski red određuje to veoma točno, u kojem je smislu zemaljski odbor za općine viša oblast. Sa predsjednikom tog odbora nemaju općine uopće nikakva posla a ova autoriteta postoji samo u uobrazilji gospodina Šušteršiča. Nikakav zakon ne određuje, da se općine moraju priključiti rezolucijama zemaljskog odbora. Nasuprot tome isključuju postojeći zakoni svako uplitanje odbora u političke stvari općine te pridržavaju političku ingerenciju državnim uredima, kotarskom poglavarstvu, zemaljskoj vladi itd. List vele da je to zloraba uredovne vlasti, ako i Šušteršič i Lampe uzurpiraju oblast političke policije, što je za njih veoma značajno ali posve protuzakonito i nedopusno. Vrijedi li načelo, da se zemaljski odbor smije nametnuti u političkim poslovima općinama, tada bi kranjski zemaljski odbor mogao nametnuti i Kočevalima, da se izjave za svibanjsku deklaraciju. Toga se ne odvaže poduzeti, jer bi se im Kočevali podrugljivo nasmejali, ali slovenske općine i slovenske staroste misle time da plašiti, tim više, što im inače prijeti — veleizdajništvo. — „Slovenski Narod“ donosi dugi članak o gospodarskom programu jugoslavenske demokratske stranke. Stranka ne stoji na stanovištu socijalnih demokrata ili boljševika, ali kao narodna stranka traži, neka također radnik uživa plod svog rada. Odsjek je došao do osvjedočenja, da je zadržana organizacija najprimjerenije sredstvo za promicanje gospodarstva u našoj državi. Preko 900 zadruga posluje do sada u Sloveniji, u kojoj učestvuje preko 200.000 članova u zadržanom gospodarstvu. Već iz toga proizlazi, da je zadržništvo za našega seljaka i našega obrtnika najbolji gospodarski oblik. Odsjek zastupa mišljenje, da se zadržništvo mora izlučiti iz političkih bojeva te predlaže radi toga, neka se zadržništvo koncentrira. Središnja sveza svijuzi zadruga neka izabere odbor, koji će voditi zadržne poslove strogo po gospodarskim načelima. — To su misli, koje treba uvažiti. A gornje brojke gospodarske organizacije Slovenaca tumače nam više nego li sve ostalo političku zrelost slovenačkog naroda, koja u svakog naroda zavisi o gospodarskoj snazi. — „Slovenec“ opet donosi karakteristiku objektivnosti kranjske vlade. Slovincima je zabranjen svaki i najmanji sastanak — pače i onaj, što se tiče organizacije pojedine stranke i na koji je pozvano tek određeni broj ljudi. Zabranjeno je, premda su se sastanci obdržavali u najvećem redu, bez ikakvih upadica, i nikada se nije dalo oružnicima prilike da ureduju. Tom zabranom vlade odrezani su zastupnici naprosto od naroda. Međutim, već kad je zabrana bila proglašena dne 22. lipnja, priredili su

Nijemci sastanak u kasinu usred Ljubljane, pred nosom pokrajinske vlade i policijskog ravnateljstva. Kad je dr. Korošec pitao za razjašnjenje ministra unutarnjih posala, odgovorio mu je ovaj, da mu je pokrajinska vlada iz Ljubljane javila ovo: Sastanak je dopušten zato, što je po informacijama policije broj pozvanih malen, da se ne će narušiti mir i red. Međutim to je svima već davno poznato. Oni sebi puno toga dopuštaju, o čem nama ne daju ni sanjati. Ali dokle će to potrajati?

Domaće vijesti.

Prinosi za našu siročad — prigodom narodnog blagdana. Uz riječi: „Prigodom narodnog blagdana sjećamo se malim doprinosom naše siromašne dječice i malo ali od srca dajemo“, sakupili su medju svojim drugovima Benac i Juric K 91.80. U posljednjem iskazu došlo je pomutnjom ubrojeno K 2.—, što je položio Petar Vitas, a da ime nije bilo unešeno. Posljednji iskaz ima glasiti (880.60 i 671.62) K 1552.22 a ne kako je pogrešno uvedeno K 1562.22. — Dalje polazu: po K 20.—: Spiro Peručić, predsjednik okružnog suda; Društvo D. daruje K 18.—; po K 10.— polazu: Sudac Ante Slavić, Franjo Meštrov, Franjo Maršal, obitelj Vinka Grubišića i Stjepan Ostroški; po K 5.—: Matija Brozović; Gosp. Turać sabrao K 57.—. Darovao: po K 5.—: Turać, F. Perčinović, M. Semrad, Pavils; po K 4.—: Janda; po K 3.—: Novi, Vili-mek; po K 2.—: Pelegrin, Damjanic, Matković, Kratnik, Pánek, Stavjel, Palivec, Zedniček, Benoni, Remškar, Buben, Kladjiva; po K 1.—: Makovsky, Reis, Rambouček. G. Ivan Vitasović sabrao K 25.—. Darovao: po K 5.—: Ivan Vitasović, Oton Vitasović, A. Sustar; po K 4.—: A. Kovač; po K 2.—: Danica i Kata Vitasović i Marija Čalić. Ukupno K 175.—; zadnji iskaz K 1552.22; zadnji neuradunapi iskaz K 690.80. Ukupno K 2418.02. — Hvala vrijednim darovateljima! Naprijed za plemenitu stvar!

Za djeocu ratnih invalida i palih junaka. Općinski ured javlja: Odnosno na okružnicu c. kr. ministarstva za socijalnu opskrbu od dne 22. IV. 1918. br. 9377 i na odredbe zakona od dne 28. marča 1918. br. 119 i 31. marča 1918. br. 126 L. D. Z. pozivlju se svi zakoniti zastupnici ili domašnji matlohodne djece ratnih invalida ili siročadi junaka palih u ratu, koja ne primaju nikakvog državnog doprinosa za uzdržavanje ili bi istima u budućinao biti taj doprinos obustavljen, da se prijave kod gradskog ureda za zaštitu djece, trg Foro 1 soba br. 17. za vrijeme uredovnih satova, donešavši sobom smrtni list ili potvrdu o nemoćnosti ratnog pozvanika.

Ugljen. Danas dobivat će se u skladištu aprovizacione komisije u Premanturskoj ulici uz prikaz iskaznice za srpanj 5 kilograma ugljena. Postoje može desiti, da ne će biti ugljena za zimu, upozoruje se pučanstvo na ovu priliku.

Rekvizicija i prijava kovina iz grupe platine. Trgovačko-obrtnička komora za Istru javlja: Zalihe kovina iz grupe platine (platina, paladij, rodij, iridij i osmij) biti će rekvizirane u ratne svrhe na temelju naredbe od 29. travnja 1918. L. D. Z. br. 154. — Zalihe tih materijala moraju se prijaviti svaki trimestar, i to 8. svibnja, kolovoza, studenoga i veljače c. kr. centralnoj komisiji za rekvizicije (Beč i. Ministarstvo rata). Propisane tiskanice za prijavu dobivaju se besplatno kod komore.

Prijava parnih strojeva i kotlova i trgovanja njima. Trgovačko-obrtnička komora za Istru javlja: Oni, koji su dužni po § 1. dotično § 2. naredbe od 23. travnja 1918. L. D. Z. br. 149, da prijave parne strojeve i kotlove, koji se nalaze kod njih, moraju da ih prijave trgovačkom ministarstvu. Prijave moraju se učiniti isključivo na tiskanicama, koje se mogu dobiti kod komore; te moraju biti ispunjene sve rubrike prema naputku na tiskanici samoj. Parni strojevi i kotlove, koje se mora prijaviti, može se ustupiti ili dati u pohranu drugima samo uz prethodnu dozvolu trgovačkog ministarstva. Za molbe za takve dozvole rabiti će se formulari, koje je pripravila komora.

Mali oglasnik

KINO CRVENOG KRIŽA

Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored

„Barun u Italjama“

veseloigras u 3 čina.

Fabrikacija ocijela.

Početak:

3.30, 4.40, 5.50 i 7.—.

Ulazne cijene za ovaj film:

I. mjesto K1.20; II. mjesto 60 h

Ući se može kod svake slike.

Ravnateljstvo si pridržava pravo

promijeniti raspored.

U trgovini pokuć-

stva, Fil. Barbalica,

u Sišanskoj ulici,

prodaje se novo prispjelo

pokućstvo.

Velik izbor

listovnog papira

u mapama i kutijama

preporuča

Jos. Krmpotić - Pula.

Oglasujte

u „Hrvatskom Listu“!